

**A felsőoktatási képzések ágazati modernizációja (RRF-2.1.1-21)
Belső jogi szabályozó munkacsoport
Projekteredményekhez kapcsolt belső szabályozói környezet kialakítása**

2023/12/15

Összefoglaló

A munkacsoport alapvető célkitűzése:

- az intézményakkreditációval,
- a szakindítással, szaklétesítéssel,
- az integrált eszköz bevezetésével kapcsolatos MAB-eljárások belső szabályozási környezetének megteremtése a jogszabályi kereteknek, a MAB SZMSZ-ének való megfelelésen túl az eljárások transzparenciája, hatékonysága mint alapvető eljárási elvek előtérbe helyezése mellett.

A munkacsoport mindezen célok elérése érdekében a szabályozási tervezetek megalkotásához előzetes, összehasonlító jogi eszközökkel is támogatott kutatómunkát végez. A munkacsoport a szabályozási környezet feltárásával, valamint a belső szabályozókra, illetve azok módosítására tett szövegszerű javaslataival folyamatosan követi és támogatja a projekt egyes munkacsoportjai, különösen a Programakkreditációs fejlesztési munkacsoport munkáját.

Ezen célok elérése érdekében a belső jogi szabályozó munkacsoport különösen az alábbi (rész)eredményeket valósította meg:

1. A jelenlegi gyakorlathoz, szabályozási környezethez igazodó intézményakkreditációs eljárásrend elkészítése.
2. Szaklétesítési belső szabályozás elkészítése.
3. Szakindítási eljárásrend elkészítése.
4. Az intézményakkreditációs eljárásrend és a doktori iskola eljárásrendje közötti kapcsolat vizsgálata, előkészítendő az integrált eszközre reflektáló intézményakkreditációs eljárásrendet.

A munkacsoport, monitorozva a MAB által lefolytatott eljárások belső jogi szabályozási környezetét, egyeztetve a projekt szakmai vezetőjével, feladatai között elsőként rögzítette az intézményakkreditációs, a szaklétesítési, valamint szakindítási eljárás belső szabályainak megalkotását a jogszabályi és a MAB szabályozási háttérének, valamint az uralkodó alkalmazói gyakorlatnak megfelelően.

Az intézményakkreditációs eljárásrend célja a felsőoktatási intézmények Európai Felsőoktatási Térségre vonatkozó minőségbiztosítási sztenderdek és irányelvek szerinti működésének vizsgálata és hitelesítése. Az intézményi akkreditáció rögzített célja, hogy igazolja, a felsőoktatási intézmény az ESG 2015 (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) sztenderdjei és irányelvei szerint folytatja tevékenységét, minőségbiztosítási rendszere folyamatosan nyomon követi, értékeli a sztenderdeknek való megfelelést, és aktívan közreműködik az értékelés eredményei alapján a megvalósítást segítő intézkedések, folyamatok kidolgozásában.

A szaklétesítés eljárásrendjének célja, hogy a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság felsőoktatási képesítési jegyzékében nem szereplő felsőoktatási szakképzés, alapképzés, mesterképzés, illetve ezen képzések szakirányai, továbbá a felsőoktatási képesítési jegyzékre felvehető nemzetközi közös képzés létesítése céljából kezdeményezett eljáráshoz kapcsolódó, a tervezett képzés létesítési dokumentumai, illetőleg a felsőoktatási intézmény kérelmére a felsőoktatási szakképzés, alapképzés, mesterképzés indításának nyilvántartásba

vételéhez a tervezett, de még nyilvántartásba nem vett szak képzési és kimeneti követelményei alapján elkészített szakindítási dokumentumokról egységes eljárásrend szerint készüljenek el a felsőoktatásban szerezhető képesítések jegyzékéről és az új képzések létesítéséről szóló 65/2021. (XII.29.) ITM-rendelet 5.§ (1)-(2) bekezdése szerint a szakvélemények.

A szakindítási eljárásához kapcsolódóan elkészített eljárásrend célja, hogy a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság felsőoktatási szakképzés, alapképzés, mesterképzés, illetve ezen képzések szakirányai, továbbá a felsőoktatási képesítési jegyzékre felvett nemzetközi közös képzés indításának nyilvántartásba vétele céljából kezdeményezett eljárásához kapcsolódóan egységes, transzparens eljárásrend szerint készítse el a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 67. § (4) és (4a) bekezdés, valamint 71/B. § c) pontja szerinti szakvéleményét.

A munkacsoport feltárta az integrált intézményakkreditációs eljárás jogszabályon nyugvó szabályozási hátterét, belső kapcsolódó szabályait, s megvizsgálta azok egymásnak való megfelelőségét. Mindemellett kitért a doktori iskola akkreditációjának jogszabályi, szabályozási feltételeire.

Az elemzés alátámasztotta az integrált intézményakkreditációs eljárás (1. rész – felsőoktatási intézmény minőségirányítási rendszere; 2. rész – képzési folyamatok minőségirányítási rendszere; 3. rész – tudományos tevékenység; 4. rész – harmadik misszió) „bevezetésének” mind jogi, mind pedig szakmai szempontok szerinti indokoltságát.

Ezen túl az integrált eszköz bevezetésével egyidejűleg javasolt az érintett jogszabályok módosítása, pontosítása. A munkacsoport elemzése javaslatként fogalmazza meg az akkreditációs keretrendszer jogszabályi szintű meghatározásának fontosságát. Szükséges jogszabályi szinten meghatározni az akkreditáció fogalmát, amely segítené mind a jogértelmezést mind pedig a jogalkalmazást. Jogszabályi és belső szabályzati szinten is javasolt a MAB akkreditációs és szakértői tevékenységének pregnánsabb elkülönítése. Amennyiben integrált eszköz kerül bevezetésre, javasolt a doktori iskola akkreditációjára vonatkozó szabályok intézményi akkreditációs eljárásrendbe történő beillesztése és a MAB szakértői szerepben végzett feladatainak külön eljárásrendben történő rögzítése.

Az integrált eszköz bevezetése esetén elengedhetetlen a MAB belső szabályozóinak teljes felülvizsgálata kezdve az SZMSZ-től egészen az eljárásrendekig, útmutatókig és a segédletekig, honlapon megjelenő információkig.

A munkacsoport elkészítette a doktori iskolákhoz, doktori képzésekhez kapcsolt akkreditációs eljárások gyakorlatának nemzetközi elemzését. A kutatás eredményeképpen az állapítható meg, hogy az akkreditációs eljárások keretei között doktori programok ('doctoral programme') tanúsítására kerül sor, nem magának a doktori iskolának az akkreditációja történik meg. Mögöttes oka ennek, hogy külön hatáskör keretei között végzi a szakértő testület a programakkreditációt, azaz a szakok vagy képzések, ezen belül a doktori képzés vagy doktori programok értékelését és külön az intézményakkreditációt, a vizsgált államokban. Ilyen különbségtétel a hazai jogban nem található; a MAB hatásköre – korábbi jogszabályelemzésünkéből fakadóan – integrált intézményi akkreditációs eljárás lefolytatására terjed ki a jogszabály értelmében.